

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "

Pentru România şi străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON N. 226.

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAŢIONAL.

REDAŢIA
ŞI ADMINISTRAŢIA
Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE
se primesc la administra-
ţie. Preţul după tarif
şi învoială.

Manuscrisele nu se în-
napoiak.

„Vogelfrei“.

— Invătăţuri. —

Grozavă şi zdrobitoare a fost lecţia morală, pe care Bucureştii întreg şi prin el toată România a aplicat-o vicarului Vasile Mangra. Nici-odată în istoria noastră şi poate în istoria nici-unui popor nu a căzut o lovitură mai grea, mai fulgerătoare asupra unui om Refuzat de-a fi primit de oameni ca dnii Iorga şi Pirvan, tratat cu răceală de d. Dr. C. Istrati, avertizat de d. Anghel Saligny ca „nu e bine-venit“ în mijlocul nemuritorilor Români, părăsit şi izolat ca un lepros în incinta Academiei, refuzat de a fi primit de bărbăţii de stat români, huiduit de studenţi, exclus din Academie prin hotărâre unanimă şi anunţat de însuşi prefectul poliţiei de această măsură, loviturile au căzut repezi, una după alta, răpăind pare-că pe trupul trădătorului. Fiecare din ele ar fi ajuns singură să stigmatizeze şi să nimicească; toate la un loc însă au pare-că ceva din energia drastică a unei corecţiuni fizice, care lasă vânăţii şi dezonorează în mod irevocabil.

Nimic şi nici-o împrejurare nu va mai putea, după cele întâmplate, să mai reabiliteze vre-odată pe cel atins de asemenea izbitori cumplite. El este eliminat şi înlăturat pentru totdeauna din sânul vieţii româneşti întregi. Cel din urmă hamal, şi cel mai dispreţuit om al Ţării româneşti, al neamului întreg, are dreptul de a spune, că mai este un Român şi mai coborât ca el pe scara consideraţiei publice: acest om se numeşte Vasile Mangra, vicar episcopesc în Oradea Mare.

Şi toate la un loc, acele manifestaţii făcute la Bucureşti împotriva lui Mangra cuprind o expresiune măreaţă şi covârşitoare a conştiinţii naţionale româneşti. Nici-odată poate

*) Cazul Mangra e atât de important nu numai în esenţa sa, ci mai ales prin învătăţurile şi consecinţele ce le comportă, încât nu putem găsi de prisos oricâte discuţii s'ar desfăşura în jurul lui.

Acest motiv ne îndeamnă ca o toată plăcerea să publicăm şi acest articol scris de unul dintre cei mai distinşi scriitori politici ce avem. — Not. Red.

ea nu a fost mai intensivă, mai unitară şi mai impunătoare ca acum această conştiinţă a intereselor comune, a bucuriilor şi a primejdiilor care privesc deopotrivă pe toţi Români. Se pare că ea începe, în sfârşit, să intre în faza finală de evoluţie, pe care de mult o priveam ca pe un ideal îndepărtat: ea nu mai e expresia sentimentelor unei singure provincii româneşti apăsată de străini, nici a unei pături subfiri de intelectuali izolaţi de popor, ci devine tot mai mult preocuparea dominantă a tuturor provinciilor şi a tuturor claselor. Ea se generalizează tot mai mult şi pe măsură ce îşi coboară rădăcinile în pături tot mai adânci, trunchiul ei se întăreşte şi ramurile se întind tot mai stufoase, îmbinându-se într-o coroană majestuoasă şi formidabilă.

Mulţimea însă, neamul întreg e azi care s'a rostit prin Academia română împotriva lui Mangra. În violenţa acestei corecţiuni, în indignarea ei clocotitoare e puterea unui neam întreg care înfierează dintr'un gest mare şi spontan pe trădătorul idealului său naţional. Figura însăşi a celui executat capătă, nu prin proporţiile ei inerente, ci prin ale manifestaţiei ce a prilejit, ceva din dimensiunile unui erou. El creşte odată cu cadrul în care l-a aşezat istoria prin proporţiile mari ale inconştiinţei lui. Numele lui va trăi, şi se va transmite posterităţii ca un gândac vulgar, prins într'un chihlimbar preţios.

Pentru noi Români din Ungaria încă mai rezultă o constatare din cazul lui Mangra. Sunt şi acum încă destui români între noi cari, în fundul sufletului lor, hrănesc dorinţa fierbinte ca să găsească formula supt care ar putea să impace românismul lor cu o politică „filomaghiară“. Să fi „bine“ cu ungherii, fără a te strica cu Românii, iată idealul lor. Să te dai cu vrăşmaşi, să guşti din toate dulcelele tradării, fără a te compromite totuşi în faţa celor dintre cari ai eşit; să fi mai ales aderentul unui om politic „tare“ ca Tisza cu perspectiva unei lungi şederi la putere, fără a fi excomunicat dintre ai tăi, iată suprema lor ţintă.

Cazul lui Mangra poate să le fie acestor oameni o învăţătură. El le demonstrează că aceasta e imposibil. Cine face ca Mangra, va păşi ca Mangra. Nimeni nu mai poate azi în mod împunit să comită ori ce mişelii politice. Cine tradează cauza naţională se excomunică singur din comunitatea neamului, din sânul vieţii a societăţii româneşti.

În evul mediu, în Germania, criminalii se declarau, în stare de vogelfrei. Oricine avea dreptul de a-i prigoni, de a-i răni, de a-i ucide, fără teamă de pedeapsă. Ca o fiară primejdieasă, cel lovit de grozava pedeapsă rătăcea din loc în loc, din oraş în oraş, urmărit pretutindeni de cei ce-l duşmănesc de groaza morţii, de însuşi glasul conştiinţii sale chinuite. Şi starea asta sufletească era mai grozavă decât însăşi pedeapsa cu moarte.

Se pare că legile nescrise ale moralei naţionale au făcut să învie şi la noi supt o formă modernă modul acesta de pedeapsă. Mangra e azi vogelfrei. În societatea românească, în vieţa neamului nicăieri nu mai poate fi loc pentru el, nicăieri nu se găseşte un colţşor, un adăpost pentru sufletul ră-tăcitor al celui urmărit de conştiinţa păcatului naţional. Pe faţa lui palidă şi suptă, pe fruntea încreţită, în ochii cufundaţi în orbite, speriaţi, aiurii, citeşti grozava pedeapsă care-l pândeste pretutindeni.

În fiecare oraş, pe fiecare stradă, după orice colţ de casă poate să întâlnească, fără de veste, un cunoscut sau necunoscut care să-i înfige în mod împunit o insultă, o privire încruntată, un refuz de a-l saluta sau de a-i întinde mâna. De ori unde şi oricând poate să făşnească pe neaşteptate, o vorbă care răneşte, o palmă morală care dezonorează.

Plăcerea unei societăţi, unui contact cu oameni onorabili de aceeaşi treaptă, satisfacţia mărunţă a unui salut, a unei pâlării care se ridică respectuos sau cordial înaintea ta, toate bucuriile atât de mici şi atât de dulci ale unei discuţii intelectuale, ale unei ore de palavre prieteneşti, la o ceaşcă de cafea cu oameni cărora te ştii egal, poate chiar

superior, toate, toate îi sunt refuzate. El trebuie să rătăcească fără încetare, să se cutremure la fiecare întâlnire cu o faţă nouă, neaşteptată. El moare şi învie de câte ori trece prin faţa unui român, în faţa primejdiei de a primi o nouă lovitură, un nou pumnal. Viaţa în asemenea condiţii, este un calvar, o suferinţă, un iad cu mii de chinuri diavoleşti ce se înnoiesc şi se repetă mereu, fără să puie, totuşi, capăt durerilor. Nici-odată un român nu a suferit mai cumplit; nici odată un suflet nu a fost mai mult sfâşiat şi canonic ca Vasile Mangra, nici-odată în istoria noastră o trădare, nici a lui Dragoş, nu a fost pedepsită mai crâncen, ca trădarea lui Vasile Mangra.

Voi răvniitori de o «pace» şi şinoasă, voi trădători prin anticipaţie, voi toţi pe câţi vă ispiteşte o ambiţie, o poftă, un îndemn la păcat, priviţi pilda lui Mangra şi edificaţi-vă: iată ce vă aşteaptă.

Un nou partid. Factorii radicali ai vieţii politice maghiare: clubul Reform, Liga electorală şi partidul democrat, după unele tratative, au decis să înfiinţeze un nou partid politic, partidul radical Conducătorii acestei mişcări au avut Miercurea trecută o întrunire. Aici s'a ivit ideea, ca Ligii electorale să se dea caracter politic. La întrunire au vorbit între alţii Iászi Oszkád şi Szende Pál, cari au arătat că nu se mai poate amâna formarea partidului radical şi au accentuat oratorii, că ţin de lipsă alianţa de arme cu partidul democrat şi social-democrat. Constituirea partidului radical se va face în curând. Cu ocazia aceasta se va publica programul partidului şi se vor fixa candidaţii de deputaţi pentru cameră în diferite circumscripţii.

Se poate, ca noul partid să dea în viitorul apropiat o nouă direcţie sănătoasă politicii actuale ramolite.

Contele Pallavicini la Bucureşti. Un ziar vienez a adus Sâmbătă ştirea dintr'un izvor diplomatic, cum că ambasadorul Austro-Ungariei la Constantinopol, contele Pallavicini, care a petrecut, în trecere, câteva zile la Bucureşti, ar fi fost însărcinat cu o misiune particulară. Oficiosul Fremdenblatt desminte această ştire spu-

nând că contele Pallavicini, care a fost timp de mai mulţi ani ca ministru la Bucureşti se foloseşte, de câte ori îl e cu putinţă, de vreun concediu spre a prezenta omagiile sale Regelui Carol şi a face o vizită amicilor şi cunoştinţelor sale din Bucureşti. Prin urmare petrecerea contelui Pallavicini la Bucureşti în ultimul timp nu a avut alt scop decât cel indicat.

Congresul Uniunii femeilor române din Ungaria.

— Convocare. —

Uniunea femeilor române din Ungaria convoacă în sensul statutelor

Congresul

Reuniunilor de femei române asociate ce se va ţine în Sibiu în zilele de 26 şi 27 Maiu st. v. (8 şi 9 Iunie st. n.) 1914 la sărbătorile Rosaliilor, cu următoarea

Ordine de zi:

Şedinţa primă a Congresului, Luni, 26 Maiu. (8 Iunie.)

1. Cuvânt de deschidere de preşedinta Uniunii.
2. Constituirea Reuniunilor membre cu delegaţii lor. (Două la număr cu drept de vot.)
3. Raportul anual; inclusive raportul diferitelor Reuniuni.
4. Raportul socotelilor.
5. Propunerile Comitetului.
6. Alegerea comisiei de censurare.
7. Discursul d-nului profesor Dr. Nicolae Bălan, cu subiect religios.

Şedinţa a doua, Marţi, 27 Maiu. (9 Iunie)

1. Discursul d-şoarei directoare Veturia Greavu despre: Educaţiunea sistematică în gospodărie şi industrie casnică.
2. Raportul comisiei de censurare şi darea absoluturii comitetului provizor.
3. Alegerea definitivă a comitetului permanent şi a funcţionarilor săi pe termen de 3 ani.
4. Fixarea congresului viitor.
5. Îndrumări şi discuţiuni asupra realizării problemelor noastre.

Comitetul Uniunii femeilor române din Ungaria.

Inaugurarea palatului Fundaţiunii Universitare Carol I.

Bucureşti 10 Mai v. 1914

Cu o deosebită solemnitate s'a inaugurat ieri spendiul local al Fundaţiunii Universitare Carol I., această înaltă şi binefăcătoare operă de cultură naţională, întemeiată de Regele Carol pentru studenţimea română. A fost o serbare de o rară splendoare, la care a participat în frunte cu familia regală şi princiară a României tot ce are Bucureştii mai distinşi şi mai ales.

După oficierea serviciului divin de către Mitropolitul primat al Ţării, Maj. Sa Regele a descins din loja regală pe estradă şi după ce a sărutat crucea ce l-a fost prezentată de Mitropolitul-primat, a cutit cu glas puternic următorul discurs:

Discursul regelui Carol.

Se apropie un pătrar de veac de când am hotărât înfiinţarea acestui aşezământ, pentru înlesnirea la învăţătură a tinerimei universitare.

Cu părintească dragoste am urmărit, an după an, mersul acestei Fundaţiuni de cultură şi am avut marea mângâiere să constat că ea răspundea unei

nevoi aşa de adânc simţite, în cât abia după câţiva ani, dela deschiderea ei, s'a văzut că este prea mică pentru numărul studenţilor doritori să se folosească de mijloacele de învăţătură ce li se pusesse la îndemână.

Văzând dar răvna cu care tinerimea alerga la acest liman de studii, am hotărât largirea lui în măsura acestei răvne şi înzestrarea sa potrivit cu cele mai moderne cerinţe.

Sunt fericit că pot astăzi dăruii universităţii noastre acest încăpător locaş pentru cultura tinerelor generaţiuni hărăzind tot-odată scumpei noastre Capitale o clădire care face cinste celor ce au executat-o şi vrednică de înaltul ei scop.

Iubiţi studenţi.

Faţă de aceste bogate mijloace de cultură ce vi se oferă, gândiţi-vă la greutăţile fără număr cu care aveau să se lupte, până în veacul trecut, dascălii şi învăţaţii noştri de odinioară, spre a ne aduna comoara de cultură naţională moştenită dela dănsii şi pe care sunteţi chemaţi a o cerceta cu scumpătate şi a o spori cu dragoste.

Este de ajuns să vă amintiţi acele dureroase cuvinte pe care Miron Costin — al căruia nume străluceşte în faţa acestei clădiri — ni le-a lăsat în prologul cronicei sale:

„Sosiră asupra noastră cumplite vremuri, de nu stăm de scrisori — la care trebuieşte gând slobod şi fără valuri, — ci de grije şi suspinuri.

Puternicul Dumnezeu să ne dăruiască după aceste cumplite vremi a anilor noştri, cândva, şi mai slobode veacuri întru care, pe lângă alte trebi, să fie vreme şi cu cetitul cărţilor a face iscusită zăbavă; că nu este altă şi mai frumoasă şi mai de folos în toată viaţa omului zăbavă, decât cetitul cărţilor“

Atotputernicul s'a îndurat a asculta ruga marelui nostru istoric şi ne-a dăruit timpuri mai bune în care sufletul românesc şi-a luat zborul cu încredere în toate direcţiile culturale

Şi nu mă îndoiesc că acest nou şi fainic locaş merită a îndestula în chip larg nevoia de lumină a acelora cari sunt chemaţi a fi îndrumătorii României. va fi un puternic imbold de a trage cât mai multe foloase pentru pregătirea lor la misiunea ce-i aşteaptă.

Nu uitaţi însă niciodată că ştiinţa trebuie însoţită cu cultura inimii, cu iubire de ţară şi cu demnitatea vieţii, pentru că roadele ei s'ă fie binecuvântate şi cu adevărat folositoare binelui obşteac şi Patriei.

Din toată inima rog pe bunul Dumnezeu să ocrotească în veci de veci acest aşezământ închinat cultului naţional, spre întărirea şi înălţarea scumpei noastre României.

Actul de inaugurare.

După cuvântarea regelui, care a fost acoperită de aplauze şi urale îndelungi d-l Tsigara-Samurcaş, directorul fundaţiunii, a dat citire următorului act de inaugurare:

Noi, Carol I, Regele României.

Văzând cu mulţumire propăşirea ce a luat în decursul celor două decenii de la a ei întemeiere,

Fundaţiunea universitară ce ne poartă numele.

Dovedindu-se, ca una din pârghiile învăţământului superior şi constatând că localul în fiinţă ajunsese neîncăpător,

Faţă de cerinţele mereu crescânde,

Am hotărât mărirea lui prin adăugarea mai multor sali de citire şi a unor încăpătoare depozite de cărţi,

precum şi prin clădirea unui amfiteatru pentru cursuri şi conferinţe.

Azi 9 Mai, anul mântuirii 1914 şi al Domniei noastre al patruzeci şi optulea, împreună cu Augusta noastră soţie, Regina Elisabeta şi cu Iubiţii noştri nepoţi, Principele Ferdinand şi Prinţesa Maria, moştenitorii tronului cu copii lor, prin slujba bisericească săvârşită de I. P. S. Sa Conon, Mitropolitul Primat, de faţă fiind preşedintele consiliului de miniştri dl I. I. C. Brătianu, ministrul cultelor şi instrucţiunii I. G. Duca, profesorul Dr. Toma Ionescu, rectorul universităţii din Bucureşti şi profesorul C. Stere, rectorul universităţii din Iaşi, profesorii universitari, membri ai Academiei, în-lij demnitari ai Statului, precum şi numeroşi studenţi ai ambelor universităţi din ţară,

Am inaugurat noua aripă a Fundaţiunii ce se înalţă în faţa reşedinţei noastre sub nemijlocita noastră ocrotire, ca semn al dragostei şi interesului ce necurmat purtăm tinerelor generaţii.

Învăţământul temeinic din universitate va fi desăvârşit prin studiul nestănjunit în mijlocul senin al cărţilor şi astfel studenţimea română îmbogăţindu-şi cunoştinţele îşi va oferi totdeauna caracterul spre marelui folos al scumpei noastre Patrii.

Aşezământul de cultură ce ne poartă numele, fiind recunoscut ca instituţie de Stat prin legea de Stat din 9 Iulie 1891, se încredinţează ministrului cultelor şi instrucţiunii spre a se

Țarul Rusiei merge la București. Impresia și comentarea vizitei.

Știrile despre o apropiată vizită a Țarului Rusiei la curtea regală română se confirmă în mod oficial. În discursul său asupra situației externe a Rusiei rostit în ședința de externe Sasonow a anunțat această vizită apropiată dând expresiune speranței, că întâlnirea apropiată a Țarului cu regele Carol pe pământul României nu va întârzia să contribuie la apropierea celor două țări, legate prin trecutul lor glorios precum și prin interesele și simpatiile lor reciproce.

Data acestei vizite încă nu e fixată în mod oficial, fiind tocmai acum în cursul tratativei între curtea imperială rusă și română. Se crede însă că vizita va avea loc pe la mijlocul lunii Iunie.

Voci de presă.

Știrea aceasta a produs impresii diferite în opinia publică europeană. În timp ce Duma a aplaudat expunerile lui Sasonow asupra relațiilor ruso-române, presa austriacă constată, că vizita aceasta trebuie să pună pe gânduri diplomația Triplei alianțe.

„Neue Freie Presse“

face vizitei Țarului următorul comentariu:

„D-l Sasonow a făcut între altele o comunicare, care va produce cu deosebire în Austro-Ungaria și Germania mare atențiune și care desigur va pune aceste țări pe gânduri. El a comunicat, că Țarul Nicolae va vizita pe regele Carol pe pământul României. Pentru prima oară va călca un Țar rusesc pământul acestui regal, decât Țarul Alexandru al II-lea și-a forțat în războiul contra Turcilor trecerea prin Românie. Pentru prima dată dela acele zile se va întâlni regele Carol cu un Domnitor al Rusiei.

„Aceasta dovedește cu câtă energie s'a pus pe lucru d-l Sasonow ca să-și câștige popularitate în România; aceasta dovedește cum știu să aducă bărbății de stat din Petersburg chiar jertfe în ce privește conștiința lor de sine, numai ca să producă acea apropiere, care, după cuvintele ministrului rus, să fie încurajată prin legătura intereselor și simpatiilor reciproce. Pe lângă aceasta regele Carol va fi primul Domnitor balcanic, care din cele mai vechi timpuri primește vizita unui împărat al Rusiei. Nici regele Ferdinand din Sofia, nici aliatul din Belgrad, nici unicul prieten din Muntenegru n-a fost găsit vrednic de această onoare.

„Ceea-ce n-au putut obține pe poarele slave balcanice mai apropiate, aceasta se oferă acum unul stat, care, dacă e să dăm crezământ asigurărilor oficiale, cu toată prevenirea sa față de Rusia și cu toate manifestațiile vehem-

mente ale poporului său față de Austro-Ungaria, încă tot e dispus să mențină raporturile bune cu Germania și prin urmare cu Tripla alianță.

„Călătoria Țarului Rusiei va face la București o impresie profundă. Poporul român va vedea în această vizită o recunoaștere a mândriei sale îndreptățite, a mândriei unui stat, care este astăzi cel mai puternic în întreg Balcanul și care pretinde pentru sine din rol de arbitru. Politica rusească vrea să scoată cu orice preț România din legătura sa cu tripla alianță; cu atât mai trist este, că noi am jignit printr-o tactică greșită tocmai aceasta atât de natural potențată sensibilitate a României.

Ziarul „Reichspost“ ocupându-se într'un prim-articol cu apropiata vizită a Țarului Rusiei la București dă un advertizment României. După ce se face istoricul relațiilor de până acum dintre România și Rusia „Reichspost“ constată că Rusia, care vrea să pue stăpânire pe chela Orientului, caută să izoleze acum și România, așa cum a făcut cu Bulgaria. Viitorul va arăta cum va primi România acest dar al danailor.

Ziarul „Kölnische Zeitung“ deduce din vizita Țarului, că plănuita legătură familiară dintre cele două familii domnitoare nu a fost abandonată.

Ziarul „Vossische Zeitung“ constată că comunicarea făcută în Dumă despre apropiata vizită a Țarului la București a făcut o adâncă impresie.

Ziarul „Figaro“ scrie că vizita Țarului va dovedi și mai mult temeiul pe care-l pune Rusia pe prietinitia României.

Părerile cercurilor diplomatice din Paris.

Din Paris se telegrafiază, că vizita Țarului Rusiei la București servește cercurilor de aci ca dovadă, că diferențele de vederi ivite între guvernul din Petersburg și București au început să dispară. Un semn învederat al dispariției încordării relațiilor dintre cele două state este faptul, că România a îndemnat pe prințul de Wied să ceară dela Puteri trimiterea de mici detașamente de câte 60 de soldați.

Se crede că nici una din Puteri nu va protesta contra acestei cereri.

În acest caz Durazzo va avea împreună cu jandarmeria olandeză un număr satisfăcător de trupe spre a opri o eventuală invazie a insurgenților. Internaționalizarea garnizoanei din Durazzo va avea ca rezultat și încetarea plângerilor Triplei înțelegeri relativ la atitudinea Austro-Ungariei și Italiei.

Expozeul ministrului Sasonow.

În ședința de Sâmbătă a Dumei ministrul Sasonow a introdus «cu permisiunea Țarului» discuția la bugetul ministerului de externe printr'un discurs mai lung, în care a trecut în revistă activitatea diplomației ruse în timpul din urmă în legătură cu situația externă a Rusiei. Sasonow a relevat înainte de toate perioada mai liniștită, care a urmat după criza orientală și la care a contribuit în mare măsură solidaritatea Puterilor din tripla înțelegere.

Se relevă apoi alianța îndistructibilă a Rusiei cu Franța și Anglia și nizuințele diplomației ruse de-a menține raporturile prietene tradiționale cu Germania.

Cu privire la Austro-Ungaria Sasonow menționează acordul aprecierilor între dânsul și contele Berchtold în ce privește caracterul amical al raporturilor ruso-austro-ungare.

Cu privire la România Sasonow amintește vizita moștenitorului tronului românesc la Petersburg și primirea calduroasă ce îi s'a făcut, ceea-ce este o dovadă despre prietinitia sinceră a Rusiei față de România și despre respectul ce-i poartă Rusia înțeleptului rege al României. Sasonow dă expresiune speranței, că apropiata întâlnire a împăratului cu regele Carol pe pământul României nu va întârzia, să încurajeze o apropiere a celor două state unite prin legăturile glorioase ale trecutului lor precum și prin interesele și simpatiile lor reciproce.

Despre Albania spune Sasonow, că actualmente se află într-o stare aproape anarhică.

De încheiere expozeul se ocupă cu Turcia, Persia și cu chestiunile din estremul Orient, făcând declarațiuni liniștitoare.

Delegațiunile.

Delegațiunea austriacă.

În ședința de Vineri a delegațiunii austriace s'a continuat dezbaterile asupra proiectului de externe. Câțiva deputați au criticat aspru politica lui Berchtold, mai ales în ce privește România și statele Balcanice și s'au estins și asupra chestiunii de naționalitate în ambele părți ale monarhiei.

Am amintit, că Vineri înainte de amiază a luat cuvântul deputatul ceh Klofač.

El arată, că România s'a înstrelnat dela tripla alianță, fiindcă a voit să-și valideze politica naționalistă și aceasta nuziuită a fost apreciată favorabil din partea statelor triplei acord. Diplomația noastră a crezut, că va putea ține România în sfera de interese a monarhiei, dar tot atunci se făcea și se face în Ungaria o politică antiromână. Procedul guvernului ungar față de naționalități, nu este în folosul imperiului. Politica antiromână a Maghiarilor e un exemplu, care ne arată, că ce urmări poate avea o politică de desnațiuni alizare. Se provoacă la cazul cu Mangra și la procesul Rutenilor. Întrebă, că cine a încredințat anul trecut pe Tisza să ațâțe pe Bulgari și Sârbi în o vorbire a sa din camera ungară, provocându-i formal să continue războiul fratricid? Ar fi de condamnat acest îndemn, dacă el s'ar fi făcut la solicitarea oficiului nostru de externe.

Prezidentul intrerupe și roagă pe orator să nu amestece în discuție afacerile Ungariei.

(Draguța și delicata Ungarie!) Klofač declară că a vorbit despre

Bulgaria. Trece apoi la chestiunea Sârbiilor și spune că nu e permis să se inaugureze o politică de ură și de prejudicii contra acestei țări vecine. Despre Rusia spune că nu are intenții agresive față de monarhie. Dacă s'a incubat o răceală în raporturile celor două imperii, vina o au procesele rutene din Sighet în Maramurăș și din Lemberg.

Desvoită mai pe larg situația Cehilor și fixează faptul, că extinderea Slavilor în monarhie nu se poate împedea.

Prezidentul zice: D-l orator s'a folosit de câteva expresiuni vădămătoare pentru majoritatea din parlamentul ungar.

Klofač: Am citit câteva citații din ziarele maghiare.

Prez: O iau la cunoștință!

În ședința de după amiază a vorbit deputatul ceh Kramar. Stăruie asupra rezolvirii chestiunii de naționalitate în întreg imperiul. Ce privește în special Boemia, zice că acolo ar trebui garantat prin lege, ca un popor să nu-și aroage dreptul a domni asupra altui popor. Rezolvirea chestiunii de naționalitate e urgentă, căci stă în legătură strânsă cu politica externă.

Dr. Lewiczky din clubul rutean discută chestiunea ruteană din Ungaria. Arată că procesul Rutenilor a fost provocat din cauză, că poporul a fost neglijat. Cere înființarea unei metropolii gr. cat. rutene, cu preoți ruteni. Să se deschidă școli rutene. Crede, că în interesul politicii externe, condamnații din Sighet ar trebui recomandați spre grațiere.

Prezidentul anunță viitoarea ședință pe mâine, Sâmbătă.

În ședința de Sâmbătă delegațiunea austriacă a continuat discuția asupra externelor. Au vorbit mai mulți membri ai delegațiunii, criticând politica externă inaugurată de Berchtold, Unii însă, cum este polonul Dr. Rosner și social-democratul italianul Pittoni, n'au fost contra lui Berchtold și au declarat, că primesc proiectul. Pittoni a spus între altele, că Italianii austriaci nu se vor face iredentiați. De altcum iredentismul e slab și în Italia.

A esit apoi spontan la iveală și ura fără margini între Germanii și Slavi. Vorbea deputatul ceh din partidul agrar, Udrzal și amintește că Germanii au dizolvat camera provincială a Poemiei când nu mai aveau majoritate.

Wolf: (intrerupând): Noi suntem un popor de 70 milioane și aceasta nu ne-o veți lua în nume de rău!

Udrzal: Noi însă nu vom uita, că suntem Slavi!

Ședința viitoare s'a anunțat pe Luni.

Delegațiunea ungară.

Delegațiunea ungară în ședința sa de Sâmbătă a adoptat bugetul ministerului comun de finanțe în cursul discuțiunii, primul ministru, contele Tisza, vorbind de spiritașunile Bosniei, privitoare la lărgirea drepturilor constituționale, a declarat că trebuie înlocuit provizoriu actualul printro stare definitivă, care ar satisfăcea cerințele populațiunii provinciilor. Fără a vroi

să modifice structura dualistă a monarhiei, contele Tisza e de părere că reprezentarea provinciilor anexate în cele două delegațiuni nu ar conveni.

În fine s'a luat la cunoștință raportul subcomisiunii și s'a decis, că viitoarea ședință să se țină Marți, în 26. l. c. La ordinea zilei s'a pus proiectul bugetului de externe.

Programul serbărilor sportive dela urăștie.

Invităm toată lumea românească iubitoare de sport la primul concurs românesc de fotbal, scrimă, trântă și gimnastică (sul și paralele), aranjat de „Clubul sportiv ardelean“ din Cluj cu concursul societăților de sport „Gloria“ din Arad și „Petru Maior“ din Budapesta, ce va avea loc în Oraștie în „Prund“ (Târgul de vite) în 31 Mai st. n. la orele 3 p. m.

Patroni sunt domnii: Dr. Romul Bolla, Dr. Victor Bontescu, Dr. Remulus Carabașu, Dr. Zosim Chirtop, Partenu Cosma, P. S. S. Miron E. Cristea, Vasile Dămian, P. S. S. Valer Frențiu, Vasile Goldiș, Francisc Hoesu Longin, Dr. Iuliu Maniu, Dr. Ioan Margita, I. P. S. S. Ioan Meșianu, Ioan cavalier de Mezel, I. P. S. S. Victor Mihali de Apșa, Dr. Teodor Mihali, Dr. Ioan Mihu, Antoniu Mocsioni de Foen, Dr. Valer Moldovan, P. S. S. Ignatie Pap, Dr. Coriolan Pop, Dr. Justin Pop, Dr. Ștefan C. Pop, Dr. Laurențiu Pop, Dr. Ioan Popescu, Dr. Iuliu Pordea, P. S. S. Dr. Demetriu Radu, Sava Raicu, Dr. Nicolae Șerban, Dr. Aurel Socol, Dr. Gavril Tripou, Dr. Alexandru Valda, Dr. Aurel Vlad.

Comitetul aranjator local: Dr. Aurel Vlad, Dr. Octavian Sglimbea, Dr. Aurel Muntean, Ioan I. Vulcu, Dr. Romulus Boca, Vasile Domaș, Dr. Silviu Moldovan, Dr. Ioan Pop, Ioan Moța, Dr. Augustin Deac, Dr. Enea Popiu, Dr. Cornel David, Leo Bohățel, Cornel Demeter, Dr. Constantin Sotir, Dr. Romulus Pop, Dr. Sever Orbonaș, Ionel Rădulescu, Adrian Cristea, Dr. Romulus Dobo, Oliviu Pascu, Dr. Valer Popoviciu, Iuliu Florea, Simion Vlad, Ioan Inișca Ilie Buzdugan, George Cușuta, Nicolae Tanasie, Ioan Fleșeru, Constantina Baicu, Mihail Bulea.

Sâmbătă seara la orele 10 sosește trupelor participătoare și seara de cunoștință în sala hotelului „Central“. Duminică p. m. la orele 3 fix: 1. Gimnastică (sul și paralele) individuală. 2. Fotbal (Lupta decisivă pentru șampionat). 3. Scrima decisivă. 4. Scrimă (Academice). 5. Athletică grea: Trântă decisivă: a) greutatea de fulg, (șampionat), b) greutatea ușoară, (șampionat) c) greutatea medie (șampionat) d) greutatea grea (șampionat). 6. Școală de box: Domnii Virgil Salvau șampion de box și Tarquin Prișcu. 7. Împărțirea premiilor.

Duminică seara la orele 9 trecere cu dans în sala cea mare dela hotelul „Central“.

conduce potrivit dorințelor prin scrisoarea noastră din 3 Mai 1891 și a prevederilor regulamentului său de administrare.

Semnând actul de față, Mă bucur, că Mi-a fost dat să văd desăvârșită înfăptuirea gândului ce M-a călăuzit la întemeierea Fundațiunii universitare și am nădejdea nestrămutată, că în decursul vremurilor viitoare, ea va aduce aceleași roade binecuvântate, ca și în trecut, într'u propășirea și înălțarea culturală a neamului românesc.

Discursul ministrului Duca.

După citirea actului de inaugurare, d. I. G. Duca, ministrul instrucțiunii publice, țina următoarea cuvântare:

Sire,
Doamnă,
Alteță Regală,

Bogată este domnia Majestații Voastre în fapte mari. Printre cele binecuvântate va rămânea desigur și hotărârea pe care a-ți luat-o Sire, acum 23 de ani, de a înzestra țara cu un așezământ care să dea tinerimei universitare puțința să se adape la izvoarele cele mai curate și cele mai vestite ale culturii universitare.

Mărimd și desăvârșind astăzi acest folositor așezământ, Majestatea Voastră ne va îngădui să li educem prinsoal adâncel și nețărâmurte noastre recunoștințe și o încredințăm todeodată că ne vom strădui pururea să păstrăm Fundațiunii Universitare Carol I caracterul pe care Majestatea Voas-

tră a înțeles să li-L dea, când i-a o-rânduit întemeierea.

Din contactul cu tot ceea ce spiri-ritul omeneșc a produs mai de seamă, Majestatea Voastră a vrut ca tinerile generațiuni să-și sporească cunoștințele, și să-și împodobească mințea, dar în același timp să-și dobândească o concepție mai înaltă a vieții, să intre în luptă pentru existență călăuzite nu de grilele materiale care mulesc caracterele, ci însuflețite de puterea idealismului care s'ngură oțelește energiile și mână popoarele la propășire și în glorie.

În amiteutul și în bibliotecile acestei mărețe clădiri datorite dărniceii Majestații Voastre, tinerimea universitară va putea să desvolte toate însușirile literare, științifice și artistice cu care poporul românesc este cu atâtă prisosință înzestrat și să se pregătească în liniște spre a ne chezăgii în lumea civilizată un loc de cinste prin strălucirea noastră culturală. Iar în atmosfera senină și înviătoare ce trebuie să domnească în acest locaș, aceeași tinerime se va deprinde să prețuiască binefacerea educațiunii.

Cultura rămâne fără roade dacă nu urmărește formarea caracterelor, pe că-d ea pretace popoarele atunci când știe să le însufe simțământul datoriei și dragostea de țară.

Și astfel la lumina nobililor preocupări ce au călăuzit pe primul Rege al României neatrănate când a pus temelile acestui loc de învățătură și de sufletescă reculegere, se vor forma generațiuni crescute în tradițiuni să-

nătoase, care vor putea în urmă, să aducă mai departe opera de ridicare națională la care de aproape o jumătate de veac Majestatea Voastră lucrează cu atâtă stăruință și cu atâtă pricepere.

Primind din Augustele Voastre mâni, Sire, această întregită fundație care va slăvi până în vremuri departate numele și faptele Majestații Voastre, zic din tot sufletul meu,

Să trăiți Sire,
Să trăiască Majestatea Sa Regina,
Să trăiască Altețele lor Regale.

Discursul studentului Slăvescu.

Din mijlocul amiteatrului studentul Al. Slăvescu rosti următorul discurs:

Majestate.

Sărbătoarea de astăzi, ori cât ar fi ea închinată culturii, este mai înainte de toate o sărbătoare studențească.

Pentru noi studenții, înțelepciunea și dărnicia M. Voastre a întemeiat acest așezământ de cultură, devenit acum elementul natural al vieții noastre universitare, forța vie a întregii noastre activități. Tinerimea universitară dela toate facultățile din țară își face o datorie sfântă aducându-vă cu acest rar prietel în mod direct omagiu respectuos al adâncel sale recunoștințe. Cele 3 scopuri ce s'au avut în vedere la întemeierea acestei Fundațiuni s'au dovedit pe deplin satisfăcute. Înființarea și întreținerea unei biblioteci și sălii ei de lectură, în curent cu tot ce apare nou în domeniul intelectual-

tății și în strânsă legătură cu studiile universitare, a fost cheia întregii noastre pregătiri științifice. Universitatea desigur, își are în această privință rolul său de frunte.

Influența pe care o exercită, căci ea este în neîncetată legătură și cu viața culturală a națiunii și progresul statului, e uriașă. E nevăzută însă căci e sustrasă voinței indivizilor. Majestatea Voastră ați exprimat într'o frază de o plasticitate antică tot adevărul: „Universitatea e cheia de boltă a clădirii Statului, menită a întinde câmpul cunoștințelor folositoare ale Adevărului și Frumosului, ca un factor puternic ce luminează mințile și facezește inimile pentru a le îndruma pe căile rodnice și moralizatoare ale muncii aprige și a le închina binelui oștesc.“

În Universitate noi studenții învățăm știința și ne pătrundem de metodele severe ale ei. În ea primim ideile de cultură și îndrumarea la studiu. Tot în ea ne deprindem a munci.

Munca chibzuită, sarcina zilnică, datorită ce și-a impus cineva de a înainta pas cu pas — pe fiecare zi — lucrarea sa. Studențimea s'a pătruns astăzi de acest adevăr pe care-l vede așa strălucit ilustrat în Augusta persoană a M. Voastre. Noi știm azi adevăratul înțeles al vieții; fiecare din noi nu apare în viață decât pentru a da contingentul său de muncă și a dispărea; viața e o mișcare neîntreruptă pe care o primești și o transmiți și care nu e la urma urmelor decât munca pentru marea operă finală în adâncimea veacurilor.

În Universitate în fine, ne formăm o specialitate, lucru așa neînțeleș pentru idealul de cultură al Antichității.

Dar numai atât trebuie unii tânări însoțat de a cunoaște totul? Desigur nu. Acea sete nobilă de a ști nu se poate potoli decât în Bibliotecă. Aci se satisface curiozitatea inteligentă de care vorbește diviul Platon și care te conduce la înțelepciune prin iubire, aci se pastrează valoarea proprie a personalității, aci domnește libertatea, nu cea dezordonată, ci libertatea creatoare, organizată, fecundă în visuri generoase din cari ies realități binefacătoare. Vieța e scurtă; pentru a-i da o nobilă proporție trebuie s'o prelungești în trecut prin studiu, în viitor prin vis. Aci în Bibliotecă am învățat a trăi cu drag în tovarășia celor morți și cine nu se simte prins în mreaja amintirei lucrurilor dispărute? Desigur, Majestate, ne-ați hărăzit cele mai frumoase clipe ale anilor noștri tineri. Studențimea aduce lacrimi de recunoștință și iubire ia picioarele tronului M. Voastre.

Al doilea și al treilea scop al acestei Fundațiuni a fost ajutorarea materială a studenților, fie pentru publicarea de lucrări meritorii, fie pentru întreținerea zilnică a vieții. Noi studenții pe punct de a părăsi Universitatea, cari ne am împărțit din aceste ajutoare — putem mai bine ca ori cine să ne dăm seama de ce neprețuit folos au fost. Cu ele ne-am desăvârșit studiile.

Când M. Voastră a avut luminatul

Intrarea: a) La spectacolele de după amiază: Locul I. cor. 4, loc II. cor. 3, loc de stat cor. 1, Studentii și militarii plătesc pe locul de stat fl. 50. b) Seara la petrecere: Pentru familie cor. 4, de persoană cor. 2.

NB. La spectacole și la petrecere va cânta muzica reg. 64. Invitări speciale nu se fac.

Clubul sportiv al tinerimii române din Cluj.

Un blamaj.

— Adunarea tinerimii maghiare. —

Adunarea tinerimii universitare maghiare din Budapesta s'a ținut Sâmbătă seara în »Saskör«. Au luat parte abia 150 de studenți și »Întreprinderea» juvenilă s'a terminat cu un blamaj strajnic. Nu s'a putut aduce nici o hotărâre, căci s'a iscat tumult și demonstrații și președintele, la ordinul politiei a închis ședința fără rezultat.

Ședința a fost convocată pentru a protesta contra atacurilor naționalităților.

Spre acest scop, ca adunarea să fie impunătoare, inițiatorii au invitat pe contele Károlyi Mihály, rugându-l să ia rolul de orator festiv. Contele însă s'a ferit de blamaj și nu s'a dus. A apărut atunci baba oratoriei maghiare, Polonyi Géza și a dat adunării un timbru ridicol. Polonyi a vorbit un ciaz și jumătate, cu exagerări și contradicții. Ca cetitorii noștri să aibă o idee despre cele rostite de Polonyi, dam aci discursul sau în un mic extras.

Discursul lui Polonyi.

Polonyi susține că chestiunea de naționalități nu este nicăieri așa gravă ca în Ungaria. Ea apare pentru prima oară în formă de mișcare agrară pe timpul războaielor conduse de Horia, Cloșca și Crișan, ca în urma reprimărilor să dispară până la memorabila adunare din 3/15 Mai 1848 din Blaj, de când pretențiile naționalităților au crescut mereu.

Legea din 1868, a servit ca bază pentru aceste pretențiuni, căci între altele a creat biserica autonomă română și s'arbească.

Chestiunea naționalistă din Austria nu prezintă gravitatea celei din Ungaria, căci cehii și slavii de acolo alcătuiesc provincii mai mult sau mai puțin autonome, pe când în Ungaria lucrurile stau cu totul altfel.

De la 1848 naționalitățile au vot să se alieze de mai multe ori, dar fără rezultat și numai în 1893 s'a putut alcătui un fel de alianță a naționalităților, care însă nu a avut durată. Ea a fost părăsită, întâi de sârbi, apoi de slovaci, așa că azi chestiunea naționalităților a devenit numai o chestiune a românilor, cari au devenit atât de pretențioși, în cât nu au fost mulțumiți nici de concesiunile largi (?) făcute de contele Tisza și le-au respins.

gând de a înălța această Fundațiune — în scrisoarea adresată prietenului ministru zilează:

»Dorința noastră, a Reginei și Principelui moștenitor este ca această Fundațiune să contribuie a întări frăția printre studenții universitari«.

Cuvintele acestea s'apate în piatră în vechia sală a bibliotecii — le-am săpat și noi în inimă — și de atunci de câte ori am trecut pragul acestei case ne-am simțit ca frați și binecuvântam ceasul când M. Voastră ne-a strâns sub acoperișul căminului comun. Desigur, Majestate, am fost mai norocoși ca vechii noștri înaintași. Când am început a înțelege rostul vieții n'am avut de cât să ridicăm ochii și înima către M. Voastră. Aveați sub mână o crotitoare toate aceste binefaceri ale libertății, prosperității și ordinii care ne veniseră pe deasupra ca darurile veșniciei naturii. Din acel moment înțelegem și am sădit în sufletele noastre o iubire sinceră și o necondiționată jărtire pentru tron. Ați făcut prin înțelepciune să ni se iubească patria printre popoare, să ne fie temută printre dușmani. Ei știu ce uriașe forțe reprezintă cel dintâi cetățean al țării. Numai cine își dă seama de muncă statornică, înalta inteligență și geniul organizator cu care ați cărmuit statul, poate înțelege cuvintele lui Goethe: puterea liniștită e mare. Entuziasmul domnește în această casă și dragoste și generozitate.

Astăzi noi studenții înălțăm privirea către mărirea regescului M.

Oratorul se ocupă apoi de recentul discurs, rostit de dl Ștefan C. Pop în Camera ungară și de insultarea lui Mangra la București. În privința acesteia spune că Mangra în Ungaria pozează ca ungur iar în România ca român, și dacă a fost insultat i s'a întâmplat aceasta în calitate de român, așa căjde o intervenție diplomatică nu poate fi vorba.

Disolvarea adunării.

După Polonyi a mai vorbit un anumit Dr. Wagner, apoi un universitar Iarinyay a prezentat un proiect de concluz, în care se cere sprijin pentru »Nemzeti Népszövegets» și se condamnă munca agitatorilor naționaliști.

Au mai vorbit vre-o doi-trei tineri soviniști. La sfârșit a luat cuvântul Victor Aradi voinic a reflecta la cuvântările de până aci. Când a spus, că tinerimea să nu se lase a fi sedusă de ori ce curent politic, a isbucnit un mare sgomot și tumult, și adunarea a fost disolvată.

Astfel de sfârșit trist a avut »partidica» adunare a tinerilor gentry-i.

„Revoluția” dela Blaj.

Un steag treicolor pe catedrala Blajului.

Pressa maghiară iarăși își are senzația zilei. Arborarea de cătră un necunoscut a unui steag tricolor pe catedrala Blajului în noaptea de Vineri spre Sâmbătă i-a dat acestei prese binevenitul prilej să alarmeze din nou lumea, că la Blaj s'au descoperit firele unei întinse conjurații în contra Monarhiei, a dinastiei, a statului Ungar etc. etc. Se vorbește despre opunerea îndârjită a publicului blăjan gendarmeriei și cavaleriei recivate pentru suprimarea „revoluției”, despre „aclamarea regelui Carol și a tricolorului României”, pentru ca pacinica populațiune a Blajului să fie prezentată în cele mai sinistre colori de conspiratori și iredentiști.

Este clișeu obicinuit al unei prese inconștiente, care prin scrisul ei exagerat și tendențios caută să submineze tot mai adânc temelii acestui stat nenorocit, producând în mod artificial o prăpastie tot mai mare între poporul maghiar și român, în loc ca să reducă cea mai nouă afacere a steagului treicolor — acest spin Ingrozitor în ochii soviniștilor noștri, — la adevărata ei valoare.

În fața puvoiiului de calumnii, ce l revarsă presa maghiară asupra poporului nostru, am ținut să ne adresăm astăzi telefonic unuia din cei mai distinși și nepreocupați fruntași blăjeni, dela care am primit următoarele amănunte, cari confirmă întru toate tendențiozitatea și lipsa de tact a celor ce au alarmat lumea cu cea mai recentă »revoluție” dela Blaj.

Voastre tron. Ochiul strălucește încă blând și măiestros — gura M. S. grăește cuvinte răspicate cari din inimă pornesc, în inimi merg, mâna ține încă tare sceptrul domniei. Noi studenții ți nem să arătăm astăzi un lucru destul de cunoscut. M Voastre îi datorăm România de azi; în regatul astfel constituit putem cu toată nădejdea așeza mântuirea întregii noastre culturi. Dacă în aprinderea nobilă a războiului unde omul dispunește moartea — căci o ține în mână, e ușor de făcut datoria, nu mai puțin în viață obișnuită de toate zilele cu neschimbatele ei bucurii și dureri nu vom uita că și aci datorăm o viață M. Voastre. Nimic nu va amăra iubirea și adâncă credință față de M. V. și dinastie. De acum poate bate la ușe ziua primei dte. Individul se va prăpădi, dar întregul — patria va învinge. În curând ne vom risipi în toate unghiurile țării, vom intra în diferitele cercuri de activitate al carierelor noastre; singurul nostru fir călăuzitor în noua viață este: Cu Dumnezeu pentru rege și țară. Și acum într'o rugă fierbinte pornită din inimile noastre tinere și curate chemăm ocrotirea divină asupra M. Voastre — victoriosul nostru rege — cu fruntea împodobită de lauri, încă verzi al biruinței — de 3 ori ocrotirea divină asupra M. Voastre ca rege al păcii, al cărui tron stă în inimile poporului său, chemăm ocrotirea divină asupra părintelui patriei.

Trăiască M. S. Regele Carol I. — Intemeietorul acestui lăcaș.

Blaj, 25 Mai (Prin telefon).

În noaptea de Vineri spre Sâmbătă cineva a arborat un steag roșu-galben-albastru pe catedrala de aci. Era firesc ca acest steag să atragă Sâmbătă dimineața atențiunea trecătorilor, cari o-prindu-se în fața catedralei priveau steagul. Când a aflat gendarmeria despre acest fapt, se strânsese a mare număr de privitori, între cari numeroși școlari și alți locuitori ai orașului.

Sosind la fața locului un detașament mai mare de gendarmi aceștia, fără să provoace lumea să se refugie, au început să lovească cu patul puștilor pe cei adunați. Cei loviți, cari n'au s'au abținut dela ori-ce demonstrație au protestat în contra acestui procedeu, iar din mulțime se auziau fluierături la adresa gendarmilor pentru purtarea lor provocatoare.

Faptul acesta a îndârjit și mai mult pe gendarmi, cari și-au continuat munca pentru »restabilirea ordinii» cu și mai mare energie. În cele din urmă oamenii s'au resfirat intrând în curțile și casele din apropiere. Gendarmii însă nu s'au mulțumit cu atâta, ci au intrat prin curțile oamenilor alungând și de-aci pe cei refugiați. Într'una din aceste curți au fost arestați un student și doi particulari, cari, după ce au fost ascuțiti, au fost pedepșiți cu 5 — 8 zile închisoare pentru »opunere în contra autorităților».

Aceasta este pe scurt starea faptică. În loc ca gendarmii să fi coborât steagul de pe catedrală în toată liniște, ei au provocat prin lovituri și injurături mulțimea, care n'a avut altă vină decât aceea de-a fi privit în liniște steagul. Prin urmare cad de sine toate știrile și comentarele pressei soviniște, cari vorbesc despre »aclamarea regelui Carol și a României» de către privitori și despre »demonstrații antidinastice și antiarmonice». Toate cele relatate de foile maghiare în privința aceasta sunt mincuni și calomnii grosolane, în contra cărora trebuie să protestăm cu toată hotărârea.

Iată prin urmare după relațiile fruntașului nostru blăjan cauzele adevărate ale celei mai noi »revoluții valahe”. Totul se reduce la arborarea unui steag tricolor — notăm: un steag cu colorile roșu-galben-albastru ale Ardealului și nu drapelul țării românești — care, nu e eschis, să fi fost arborat chiar de un nou agent provocator al celor ce au interes să pescuiască în turbure, și la intervenția provocatoare și ilegală a gendarmeriei, care a luat mulțimea pacinica la bătai.

Aclamările la adresa »regelui Carol și a României» precum și demonstrațiile antidinastice, cu cari ne învinuiesc cu atâta predilecție și cu orice privilegiu soviniștii noștri, aparțin și de astădată, domeniului fantaziei.

Războiul civil în Albania.

Refugiarea familiei princiare.

Exilarea lui Essad-pașa a fost semnalul unor evenimente, cari amenință în mod serios înjgheburarea noului principat albanez.

Telegrame expediate Sâmbătă după amiază din Durazzo ne comunică, că răsculații din Tirana, departe de-a se liniști, sunt în drum spre Durazzo. Unele telegrame spun chiar, că răsculații au atacat orașul Durazzo și au făcut prizonieri pe patru ofițeri olandezi.

Familia princiară, simțindu-și viața în pericol, s'a refugiat împreună cu suita pe vasul italian »Misureto».

Telegramele expediate din Durazzo în noaptea spre Duminecă aduc următoarele amănunte:

DURAZZO (Sâmbătă seara la 8 ore.) O parte a răsculaților a sosit împreună cu membrii comisiunii de control aici și au cerut o audiență principelui. Principele Wilhelm, fiind avizat de dorința răsculaților, s'a reîntors în oraș.

Durazzo. În contra răsculaților au plecat numai gendarmii albanezi sub conducerea ofițerilor olandezi. Marinarii italieni și austro-ungari au rămas pentru apărarea palatului și avutului principelui.

Malissorii au refuzat să plece contra răsculaților pe motiv, că au venit numai pentru apărarea persoanei principelui.

Durazzo. Din interiorul țării sosesc știri îngrijitoare. În Albania meridională toate triburile mohamedane s'au resculat. Pe drumul dinspre Tirana 5000 de revoluționari înaintează contra orașului Durazzo. Trupele guvernamentale în apropierea orașului Tirana au suferit o înfrângere serioasă.

STIRI.

— 12 Mai 1914.

Pentru Uniunea femeilor române din Ungaria a dăruit Dna Elena Dr. Mețianu, presidenta Reuniunii de fem. rom. din Zărnești suma de 1000 cor, cu destinațiunea ca 500 cor. să se păstreze pentru Uniune și 500 de cor. pentru colecta Marelui Orfeoliat.

În numele Comitetului se exprimă adâncă recunoștință generoasei femei române a neamului nostru. — Brașov Maiu 1914. Maria B. Baiulescu, președintă.

Știri din România. Reprezentarea »Lucașăruului» din partea societății bucovinene »Armonia», care era să aibă loc eri la Teatrul național din București, a fost amânată pe zilele de 15, 16 și 17 Mai v.

— D-l G. Murnu a fost ridicat la rangul de profesor titular la catedra de arheologie a facultății de filozofie și litere din București.

După vizita studenților turci în România. Înainte de a îmberca pe vapor pentru a se reîntoarce în Turcia, dl profesor Djelaledin-bey conducătorul studenților turci cari au vizitat România, a avut o convorbire mai lungă cu un redactor al »Minervii», căruia i-a declarat, între altele, următoarele:

Aș dori ca poporul român să știe, prin prețiosul D-v. ziar, că tineretul otoman pleacă încântat de entuziasma primire ce i s'a făcut și nu-și poate exprima în de-ajuns adâncă recunoștință pentru sentimentele pline de slăcitorie precum și de ospitalitatea de care i s'a dat dovadă. Plecăm cu regretul că n'am putut admira în ziua de 10 Mai, defilarea bravei armate române, în fața Marelui Căpitan și căreia îl dorim din toată inima progres și izbândă încotro destinul o va îndrepta. Așteptăm revenirea la Cospoli a studenților bucareșteni, spre a le dovedi dragostea ce s'a înrădăcinat în inimile noastre pentru poporul român.

Moartea lui Kossuth. O depeșă din Budapesta anunță, că Francisc Kossuth, cunoscutul bărbat politic maghiar, fost ministru în cabinetul coaliției, a răposat azi dimineață la orele 4. Kossuth a decedat de mult timp greu bolnav și de mai multe zile fără simțire, așa că sfârșitul vieții lui era de prevăzut. Partidul independent maghiar a perdut pe șeful său.

Despărțământul Alba-Iulia al Reununii Inv. români gr. căf. din arhidieceza, își va ține adunarea generală de primăvară Joi în 28 Maiu st. n. a. c. la 3 ore p. m. în școala română din Șard, la care se invită prin aceasta toți membrii fondatori, ordinari și ajutători, precum și toți cari doresc înaintarea învățământului nostru popular.

Benic la 20 Mai 1914. — George Spătaceanu președinte.

Sărbătorirea zilei de 10 Mai. Din București ni se scrie: Ziua de 10 Mai, aniversarea independenței și proclamării regalului a fost sărbătorită în acest an cu o deosebită solemnitate, dat fiind că era prima sărbătorire a acestei mari zile după recenta campanie a ostașilor români, cari în vara trecută au dat atâtea dovezi de disciplină, avânt și dragoste de patrie. Mai era încă un moment, care era merit să dea serbărilor din acest an o mai vie animație decât în anii trecuți: Distribuirea drapelului nouilor unități de armată, cari în această zi încă au luat parte la defilare. Ca în toți anii familia regală și princiară — în anul acesta era însoțită și de misiunea regimentului 9 de dragoni din Germania — a asistat la Tedeumului oficiat la Mitropolie, după care a avut loc, în Curtea Mitropoliei, înmanarea noilor drapele de cătră rege. A urmat apoi, la Șosea, defilarea trupelor, care a avut un deosebit succes, între însușițele aclamări ale publicului. În special, când a trecut div. I. de cavalerie sub comanda d-lui general Bogdan, eroul dela Ferdinandovo, din însușișirea de nedescris a mulțimii s-au desprins ca o furtună uralele și ovațiile entuziaste.

În tot timpul defilării 3 aeroplane Bleriot și 2 biplane ale Ligei aeriene au evoluat deasupra locului de defilare făcând viraje atât de îndrăznețe, încât adeseori au atras admirațiunea și aplauzele publicului.

Din Oraștie ni se scrie: Reuniunea de cătrătri din loc plănuise să dea în 31 Mai un concert în Alba-Iulia. În urma împrejurării că în acel timp va fi concursul sportiv, Reuniunea a renunțat la acel plan. În decursul lunii Iunie însă vom avea totuși un plăcut eveniment artistic. Doamna Lucia Cosma distinsa cântăreață va da, în Oraștie, pe la mijlocul lui Iunie un concert împreună ca tenorul Ionel Rădulescu, la care va contribui și Reuniunea de cântări din loc.

Clopot dăruit României de regele Sârbiei. Din Craiova se anunță: Vineri a sosit în orașul nostru primul secretar al legațiunii sârbești, aducând clopotul, pe care regele Petru al Serbiei l'a dăruit catedralei »Madona Dudu» de aci.

Regescul dar reprezintă un semn de mulțumire din partea Soveranului Serbiei ca răspuns la atențiunea, pe care au avut-o episcopii bisericii »Madona-Dudu», cari i-au dus la Belgrad un alt clopot, făcut de prințul Karagheorghie și găsit în clopotnița vechii catedrale din Craiova. Clopotul adus este o lucrare artistică făcută cu multă îngrijire. În față are inscripția: »Acest clopot a fost dăruit bisericii »Maica Precistă» din Duzi din Craiova, în schimbul clopotului bunicului său Karagheorghie, de nepotul lui Petre I. Regele Serbiei». Deasupra acestei inscripții se află blazonul dinastiei Karagheorghievici. De partea cealaltă este un baso relief ce reprezintă pe Maica Domnului. Clopotul este turnat la arsenalul armatei din Kraguevatz.

După primirea acestui dar, care s'a făcut cu o deosebită solemnitate, episcopii bisericii »Madona-Dudu» a trimis regelui Serbiei următoarea telegramă:

»Episcopii bisericii »Madona-Dudu» din Craiova, primind cu recunoștință darul făcut cu atâta grabă de Majestate Voastră, în schimbul clopotului strămoșesc oferit Majestații Voastre, Vă roagă să le permiteți să Vă mulțumească respectuos. Glasul de aramă al acestor două clopote, unul la Topola, altul la Craiova va reaminti atât sârborilor cât și românilor nu numai vechile legături de rudenie, a/e vechilor Domni, dar și legătura sulțatească și de interese, ce trebuie să existe între aceste popoare menite unui viitor strălucit având în trecut aceleași năcazuri și bucurii»

Un ziarist omorât prin bătae. Ziarele englezești anunță, că comandantul garnizoanei din Kan-San (China) a astat pe primul redactor al unui ziar, pentru că publicase amănunte asupra executării revoluționarilor. Comandantul a invitat pe acel redactor să spună din ce sursă a luat știrile publicate în ziar. Primul redactor opunându-se, comandantul l-a bătut cu cravașa pe talpa piciorului, până când redactorul a încetat din viață.

Targul de vite în Sebeșul-săsesc se va ține în 30 și 31 Mai.

Știri mărunte. Un puternic incendiu a isbucnit săptămâna trecută într'o casarmă din Constantinopol, în urma cărui a explodat un deposit de pulbere. Dintre matrozii germani de pe vasul »Goeben», cari au luat parte la stingere, au murit 3 înși în urma arsurilor primite. Sunt mai mulți răniți.

— Ziarele sârbești anunță că la Niș a murit un bărbat, prezentând simptome de holera. S'au luat măsuri de precauțiune.

— Din Petersburg se anunță că satul Turkany din gubernia Baku a fost declarat contaminat de ciudă, care amenință cu contaminare și celelalte orașe ale acestei gubernii.

Din Brașov și Țara-Barsei.

Doă posturi de practicanți la oficiul de dare sunt de ocupat. Amănunte la magistratul orașului.

O fereastră mobilă. În sala dela fostul otel Nr. 1 a fost eris expusă o fereastră mobilă, invenția patentată a tâmplarului Nicolae Costea, care a trecut în proprietatea maestrului nostru tâmplar Popidan. Noua invenție prezentă mult interes, deoarece fără a deschide fereastra, ea poate fi ușor împinsă afara din ramele ei în linie orizontală făcând posibil omului să privească prin sticlă în dreapta și stânga străzii. Cu aceiași ușurință fereastra ajunge iarăși în stare normală.

Fereastra, care e ca o cutie cu geamuri, când e scoasă din rame, este ormetic închisă, încât nu poate pătrunde în casă nici aerul și nici eventuala ploaie. Deasemenea lemnul geamului e apărat în contra ploii. La zidurile noi folosirea unor astfel de țerești mobile, se recomandă cu atât mai mult, cu cât această inovație nu costă decât 20 cor., mai mult decât o fereastră obicinuită. Amănunte se pot afla în atelierul d-lui Popidan (Str. Caterinei), în care s'a construit modelul ferestrei mobile.

Petersburg 25 Mai. În Dumă dep. Bobrinski a salutat cu o deosebită căldură călătoria Țarului la București aducând între aplauze generale »fraților noștri de arme și de religie, Românilor» elogiul pentru proclamarea independenței direcției naționale a politicii lor externe.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu; »Braviceo & Comp» Redactor responsabil: Ioan Brotea.

Singurele băi (scalde) și ape minerale românești în Ungaria.

Băile dela Sângeorgin-român (Oláhszentgyörgy, Beszterozé-Naszód megye) cu apele minerale „HEBE”.

La poalele munților nordici ai Transilvaniei, în o vale romantică cu climă subalpină, se află comuna curat românească Sângeorginul român, în a cărei proprietate sunt izvoarele de apă minerală, care în comerț poartă numele de „HEBE”.

Apa „HEBE”, pentru cantitatea mare de carbonat de sodiu, clorure metalice și acid carbonic ce conține, ocupă loc de frunte între cele mai renumite ape minerale din Europa. Se întrebunțează ca cură de băut cu cel mai mare succes la toate boalele acute și cronice de stomac și intestine, la constipație cronică, la iperemie de ficat, la disolvarea pietrelor de beșică, biliare și de rinichi, emeroide, la benoragie și catare de mitră.

Ca băe (scaldă) influențează minunat resorbirea exudatelor pleurice, peritonice, parametritice etc. precum și deosebitele boale de piele

Băile se descid la 15 Mai st n.

O mulțime de odăi corăspunzător mobilate stau la dispoziția publicului cu prețul de 2-5 cor. la zi, în hotele și vile.

Înainte de sezonul mare, dela deschidere până la 15 Iunie și după sezonul mare, dela 25 August până la 30 Sept. atât la băi cât și la odăi se dă o reducere de 30%.

Bucătărie foarte bună și ieftină.

Onoratului public îi stau la dispoziție: jurnale, bibliotecă, piano și tenis. Parc și alee (promenadă) pe terenul băilor. Locuri de excursiune în înalții munți din vecinătate. Muzică permanentă.

Prețul unei băi calde de clasa I. K 1-20, de clasa II. 1 cor.

Calva ferată are stațiune în loc, unde în orice timp stau trăsurile comode la dispoziția onor. public.

Prospecte trimite franco.

Direcțiunea băilor.

Băile și apele minerale sunt în proprietatea S.C. de acți. onor. românească „HEBE”.
Președintele direcțiunii: Dr. TEODOR MIHALI.

Băile și apele minerale sunt în proprietatea S.C. de acți. onor. românească „HEBE”.
Președintele direcțiunii: Dr. TEODOR MIHALI.

A v i z.

Ciapă egipteană:

1 Klg. costă numai K. —50 fil.
100 Klg. 45.—

1 Klg. Cartofii nouă „ —36 „

Brânză de munte 1 Klg. „ 1-80 „

„ „ II-a 1 „ „ 1-10 „

Cașcavalu I. calitat. 1 „ „ 2-20 „

Fasole verde, mazare, gulii, și altele s'afă proaspete la prăvălia

I. G. Ereml. Brașov Strada Hirschler Nr. 1 sub podul bătușilor. 8-10

ORIENT.

Intreprindere internațională de comerț și Transport.

Telephon Nr. 608

Adres. teleg. Orient

Centrala Brașov. Strada Porții Nr. 71

Transportare de mărfuri dela gară, și la stațiunile de căi ferate și Vapoare calculație de chirii cu deplină garanție pentru ratele oferite în magazinări. Reprezentantă pentru toate țările din Balcan și rient.

Referențe: Banca comercială ungară și Banca ung de credit.

Conservare de mobile.

Inmagazinare de mobile și aparate de casă

sub răspundere deplină în locuri curate, aerizate, uscate.

Strămutări

cu sau fără car de mobile. Incărcări în toate localitățile mai mari. Socoteli de spese gratuit.

B. EINZIG

BRAȘOV, Strada Hirschler Nr. 2. Telefon 37.

Negoț nou de vâpseli de primul rang

Aduc la cunoștința Onor. public, a vâpsitorilor de odăi și a comercianților că am deschis în

Brăsovechi, strada lungă No. 9, o

Prăvălie de vâpseli și uleiuri,

bogat asortată cu toate sorturile de vâpseli.

Am și un deposit de tot felul de scări.

Prețuri moderate. 41-80) Serviciu solid.

N. ARSU, Vâpsitor de odăi și comerciant de vâpseli

Nr. 891/914. not.

Publicațiune.

Comuna Bucsum (com. Făgărașului) pe baza planului de edificare și a planului de spese aprobat de comitat va da în întreprindere prin licitație minuentă edificarea crâșmei comunale din Bucsum, care licitare va avea loc în ziua de 31 Mai 1914 la 2 oare p. m. în cancelaria comunală din Bucsum.

Preliminarul speselor este statorit în 13767 cor. 4 fil. și licitarea se începe dela suma aceasta. Planul și condițiunile de edificare se pot vedea în cancelaria notarială din Șercaia în oarele oficioase. Doritorii de a lua în întreprindere edificarea acestui edificiu au de a se prezenta pe timpul mai sus fixat la licitația verbală eventual au de ași înainta ofertele în scris la primăria comunală din Bucsum cel mult până la 2 oare p. m. din ziua numită provăzute cu vadiumul necesar de 10% în bani gata sau hârtii de valoare. Ofertele în scris au de a conține și clauzula aceea, că condițiunile de licitare oferentului îi sunt cunoscute și le primește.

Bucium, 10 Maiu 1914.

Primăria comunală:

Petru Bărbat.

notar com.

Isailă Muntean,

primar com.

A V I S.

O mare fabrică de postav, caută un magazinier în etate între 30-40 ani, care să cunoască calitatea și manipulațiunea lănurilor din România și care să poată face primiri dela diferite țări. Reflecțanții vor trebui să aibă bune cunoștințe de carte și garanție morală și materială suficientă. Oferte la ziar sub Nr. 100,

„TIMIȘIANA”

Institut de credit și economii în Timișoara.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de funcționar superior în institutul de credit și economii „Timișiana” în Timișoara se publică concurs cu termen până la 1 Iunie. 1914 Reflecțanții au să dovedească cunoașterea perfectă a limbilor română, maghiară și germană atât în scris, cât și în vorbire, că au absolvat vre-o școală comercială superioară cu succes bun și praxa de până acum. Concurenții să-și formuleze pretenziunile de salariu.

2-2

Direcțiunea.

Cel mai bogat Deposit de monumente din Ardeal

IOSEF RUBISCHEK, sculptor și pietrar.

SIBIU, Burgergasse Nr. 36.

recomandă marele deposit ce-l are de toate speciile de piatră în forme.

Toate lucrările de pietrar, precum și de sculptură la zidiri, pietri artistice, betonare în tot felul se execută frumos și cu prețuri solide.

Specialități: Coloane de îngrădit în diferite forme, Verghi de fântâni, Crep (troacă) de vite, precum și Pietri naturale de ascuțit prima.

Porțele de Asbest și Terazzo neincopiate.

Toate calitățile de:

Ciorapi pentru domni

Ciorapi pentru dame

Ciorapi pentru copii

Articoli de sport etc. etc.

Jachete moderne, Figaros. Gulere, manjete, cravate

recunoscute ca executare bună și solidă cu prețuri fixe moderate, se află în Magazinul fabricii de împletituri și tricotaș din Brașov:

J. TEUTSCH & Cie

STRADA PORȚII Nr. 6.

Fotografia modernă.

Am onoarea a aduce la cunoștința Onor. public, că am deschis un nou

Atelier de fotografie modernă

Strada Vămei nr. 34.

În urma aranjamentului meu special pot în fiecare oada face fotografii artistice.

La dorință și în locuințe, fără urcarea prețului

Garantez executare exactă.

Cu toată stima

Wilhelm Herter,

fotograf, Str. Vămei (celțul str. sf. Ioan).

„CRIȘANA”
Institut de credit și de economii societate pe acții în Brad.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de practicant la centrala institutului din Brad (Brad, com. Hunedoarei.

Dela recurenți să recere absolvarea unei școale superioare de comerț cu examen de maturitate și să aibă și praxă de bancă. Cel cu cunoștințe la limbi și serviciu militar împlinit vor fi preferiți.

Emolumente: salar lunar 100 coroane, 15% adaus de scumpete după salar, și tantiemă statutară.

Rogările însoțite de atestate în original sau copie legal zată sunt a să înainta la direcțiunea institutului din Brad până cel mai târziu în 3 Iunie st. n. 1914, iar postul este a să ocupa îndată după alegere.

Brad, 22 Mai st. n. 1914.

Direcțiunea.

Anunț.

În notariatul cercual Mundra (comitatul Fogaras) află aplicare imediată un candidat de notariu diplomat, care să poată conduce și singur cancelaria.

Condițiuni favorabile.

Mundra în 18/V. 914.

Folea not. cerc.

Nr. 528/1914.

Publicațiune.

Dreptul de vânat al comunei Szunyogszék (com. Fogaras) să va licita la 15 Iunie n. 1914 la 11½ oare a. m. în cancelaria comunală și pe o durată de 5½ ani, începând cu 1 Iulie 1914. Acest drept să esercitează pe un teritor de 10850 iug. cat., dintre cari pădure: 5651 iug. cat.

Prețul de strigare e 300 cor., iar vadiu 50 cor. în număr.

Condițiunile de licitare se pot vedea în cancelaria comunală.

Szunyogszék (Tintari) la 18 Mai 1914.

Primăria comună.

C e t i ț i ș i

r ă s p â n d i ț i

„Gazeta Transilvaniei.”